

---

zał. do uchwały Nr LIII/469/2010
Rady Miejskiej w Kuźni Raciborskiej
z dnia 19 sierpnia 2010r.

*Plan Odnowy Miejscowości
Rudy
na lata 2010 - 2017*

Gmina Kuźnia Raciborska

Spis treści

Wstęp	5
I. Charakterystyka miejscowości i planowane kierunki rozwoju	5
1. Położenie geograficzne	5
2. Historia miejscowości	6
1. Zasoby przyrodnicze	6
2. Dziedzictwo kulturowe	7
3. Obiekty i tereny	10
4. Infrastruktura techniczna	13
5. Kapitał społeczny i ludzki	13
II. Analiza SWOT	16
1. Analiza mocnych i słabych stron	16
2. Analiza szans i zagrożeń dla rozwoju miejscowości	17
III. Opis planowanych przedsięwzięć	18
1. Zagospodarowanie przedpola i obejścia wokół Zespołu Klasztorno-Pałacowo-Parkowego.	18
1. Tytuł projektu	18
2. Uzasadnienie projektu	18
3. Cele projektu	19
4. Opis projektu	19
5. Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia	19
6. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia	19
2. Zagospodarowanie przedpola i obejścia wokół Zespołu Klasztorno-Pałacowo-Parkowego.	20
1. Tytuł projektu	20
2. Uzasadnienie projektu	20
3. Cele projektu	20
4. Opis projektu	20

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

5.	Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia _____	20
6.	Harmonogram planowanego przedsięwzięcia _____	20
3.	Projekt rozbudowy bazy sportowej _____	21
1.	Tytuł projektu _____	21
2.	Uzasadnienie projektu _____	21
3.	Cele projektu _____	21
4.	Opis projektu _____	21
5.	Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia _____	21
6.	Harmonogram planowanego przedsięwzięcia _____	21
4.	Projekt budowy bazy turystycznej _____	22
1.	Tytuł projektu _____	22
2.	Uzasadnienie projektu _____	22
3.	Cele projektu _____	22
4.	Opis projektu _____	22
5.	Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia _____	22
6.	Harmonogram planowanego przedsięwzięcia _____	22
5.	Projekt budowy nowej drogi _____	23
1.	Tytuł projektu _____	23
2.	Uzasadnienie projektu _____	23
3.	Cele projektu _____	23
4.	Opis projektu _____	23
5.	Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia _____	23
6.	Harmonogram planowanego przedsięwzięcia _____	23
IV.	Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców Rud _____	24
V.	Przedsięwzięcia, których realizacja uzależniona jest od instytucji wyższego szczebla _____	24
1.	Modernizacja dróg i remont chodników _____	24
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej _____	24
3.	Szkolenia i pobudzanie świadomości mieszkańców _____	24
VI.	Harmonogram planowanych przedsięwzięć _____	24

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

1.	Arkusze planowania krótko terminowego (2010 r. – 2014r.) _____	24
2.	Arkusze planowania długo terminowego(2015-2017r.)_____	25
VII.	Zarządzanie i promocja_____	25
VIII.	Zgodność Planu z dokumentami wyższej rangi _____	25

Wstęp

Plan odnowy miejscowości Rudy powstał z myślą o usystematyzowaniu dostępnej wiedzy na temat zasobów miejscowych, a równocześnie dla określenia dróg jej rozwoju na lata 2010 – 2017. Rozwój ten ma dotyczyć tworzenia i modernizacji miejscowej infrastruktury, poprawy warunków bytowych i bezpieczeństwa mieszkańców, promowania i dalszej aktywizacji działań środowisk lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju miejscowości. Planowane przedsięwzięcia będą realizowane w sposób zapewniający pełne wykorzystanie i poszanowanie posiadanych zasobów przyrodniczych, kulturalnych i socjalnych, przy jednoczesnym zachowaniu tradycji i dziedzictwa kulturowego. Przedsięwzięcia zawarte w planie pozwolą na wielopłaszczyznową odnowę miejscowości, tym samym w sposób znaczący podniosą jakość życia jej mieszkańców.

Plan Odnowy został opracowany we współpracy z mieszkańcami Rud, wśród których została przeprowadzona ankieta. Informacje zwrotne zawarte w 69 ankietach posłużyły jako materiał do Planu Odnowy Miejscowości. Planowane przedsięwzięcia były konsultowane z zarządami organizacji działających na terenie miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Uwzględniane w nim będą również nowe potrzeby zgłaszane przez mieszkańców, władze samorządowe Gminy, organizacje pozarządowe i nieformalne grupy mieszkańców.

I. Charakterystyka miejscowości i planowane kierunki rozwoju

1. Położenie geograficzne

Wieś Rudy jest to rozległa wieś nad rzeką Rudą. Zlokalizowana jest w zachodniej części województwa śląskiego, w powiecie raciborskim, gminie Kuźnia Raciborska.

Powiat raciborski graniczy z powiatami: wodzisławskim, rybnickim, gliwickim oraz należącymi do województwa opolskiego powiatami: kędzierzyńsko - kozielskim oraz głubczyckim. W skład powiatu raciborskiego wchodzi 8 gmin, w tym miasto Racibórz – stolica powiatu, Kuźnia Raciborska, Krzyżanowice, Krzanowice, Nędza, Rudnik, Kornowac i Pietrowice Wielkie. Trzy gminy graniczą bezpośrednio z Republiką Czeską na długości 47 km. Powiat liczy około 110731 mieszkańców i zajmuje powierzchnię 544 km².

Gmina Kuźnia Raciborska zajmuje powierzchnię 127 km² i zamieszkuje ją 11 876 mieszkańców. Gmina ta graniczy od północy z gminą Bierawa (woj. opolskie), od wschodu z gminami Pilchowice i Sośnicowice, od południa z miastem Rybnik i gminą Nędza. Granicę zachodnią wyznacza rzeka Odra, za którą leży gmina Rudnik oraz gminy woj. opolskiego: Cisek i Bierawa.

Sama wieś Rudy położona jest na styku Płaskowyżu Rybnickiego należącego do Wyżyny Śląskiej oraz Kotliny Raciborskiej będącej częścią Niziny Śląskiej. Ukształtowanie terenu jest łagodne z najwyższym wzniesieniem 271 m n.p.m. Geograficznie jest to tzw. Brama Morawska, szlak komunikacyjny z południa na Północ, także z Czech do Polski.

Rudy leżą w pobliżu autostrady A4 (wschód-zachód) i budowanej autostrady A1 (północ-południe). Transport drogowy odbywa się następującymi drogami:

- Droga wojewódzka nr 919 (Sośnicowice – Rudy – Racibórz)
- Droga wojewódzka nr 920 (Rudy – Rybnik)
- Droga wojewódzka nr 921 (Rudy - Knurów - Zabrze)
- Droga wojewódzka nr 425 (Rudy - Kuźnia Raciborska - Bierawa)
- Droga wojewódzka nr 922 (Nędza – Kuźnia Raciborska).

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

Najbliższy dworzec PKP zlokalizowany jest w oddalonej o 8 km Kuźni Raciborskiej, przez wieś przebiega linia PKS z kierunków: Gliwice, Rybnik, Racibórz, Kędzierzyn Koźle. Wieś położona jest w odległości 14 km od Rybnika, 20 km od Gliwic, 22 km od Raciborza oraz 29 km od Kędzierzyna-Koźle.

Sołectwo zamieszkuje 2799 mieszkańców, w tym 1396 mężczyzn i 1403 kobiet. Rudy składają się także z następujących przysiółków:

- Biały Dwór –dawny folwark cysterski z końca XIII wieku,
- Brantolka –dawna osada fabryczna założona przez Cystersów w XVI wieku, funkcjonowały tam najpierw fryszerki i kuźnica, a później fabryka drutu i huta,
- Kolonia Renerowska - powstała na początku XIX w. przy drodze do Jankowic,
- Paproć - kolonia fabryczna zbudowana przez Cystersów przy drodze do Rybnika,
- Podbiała,
- Przerzycie - kolonia fabryczna założona przez Cystersów,
- Szybki - kolonia górnicza założona przez Cystersów na południe od Rud, na skraju lasu zwanego Buk, miejsce wydobywania rudy darniowej.

Miejscowość charakteryzuje zabudowa jednorodzinna. W wyżynnym krajobrazie miejscowości przeważają lasy i pola.

2. Historia miejscowości

Swoje powstanie i dalszy rozwój zawdzięcza Cystersom z Jędrzejowa, którzy około roku 1252, działając zgodnie z regułą zakonu, rozpoczęli budowę klasztoru w dziewiczym lesie nad rzeką.

Zakonnicy zajęli się gospodarką leśną, rolną, sadownictwem, uprawą winorośli, łowiectwem, hodowlą bydła, trzody i owiec, założyli stawy rybne, wybudowali drogi, które promieniście rozchodziły się w kierunku pobliskich miejscowości.

Działalność przemysłowa obejmowała: kopalnictwo rud żelaza, wypalanie węgla drzewnego, hutnictwo i przetwórstwo stali i miedzi, produkcję szkła, smoły i alkoholu. Cystersi dbali również o życie duchowe i edukację miejscowej ludności. Ich praca wydatnie przyczyniła się do rozwoju regionu.

W II poł. XIII w. Powstał w Rudach kościół oraz klasztor. W latach 1680-1790 przebudowano go w stylu barokowym. W 1730 roku dobudowano pałac opacki. Po kasacji zakonu w 1810 roku umieszczono tu szpital wojskowy, a następnie przebudowano go na siedzibę magnacką, wokół której urządzono park w stylu angielskim.

3. Zasoby przyrodnicze

Początkowo w mocno zalesionych okolicach Rud występowały lasy mieszane liściasto – iglaste w których występowały buki, dęby, sosny, świerki i jodły. W XVIII wieku wytrzebiono prawie wszystkie buki i dęby, a zanieczyszczenie środowiska spowodowało zanik jodły, którą zastąpiono modrzewiami i innymi gatunkami liściastymi. Bogactwem rudzkich lasów zawsze były i są nadal zwierzyna płowa, czarna i drobna. Klimat Rud jest ciepły, a okres wegetacyjny trwa 224 dni. Gleby są w większości nieurodzajne i powstały na bazie utworów polodowcowych: gliny, piasków i iłów. Natomiast gleby bielcowe właściwe,

rdzawe i murszowate zajmują ok. 66% powierzchni. W dolinie rzecznej występują również nadające się pod gospodarkę łąkową mady piaszczyste.

Mimo szeregu zagrożeń pożarami, degradacją przemysłową, gospodarką rabunkową i ekspansją cywilizacyjną, zachowało się w rudzkich lasach wiele cennych fragmentów rodzimej przyrody. Na madach w starorzeczu Odry spotkać można rzadkie już w Polsce lasy łąkowe.

W położonym w sąsiedniej gminie rezerwacie „**Łęczok**” na ciągle jeszcze użytkowanych XIII-wiecznych stawach oraz w otaczających je lasach gniazduje trzy czwarte gatunków ptaków występujących w Polsce. Znajdują się tu pozostałości drzewostanów jodłowo – sosnowych, w których niektóre sosny i ostatnie na tym terenie jodły liczą ponad 250 lat.

W lasach rudzkich krzyżują się dwa ważne ciągi ekologiczne. Jednym z nich jest korytarz wiodący przez Bramę Morawską na południe Europy. Przebiega tędy trasa przelotów ptaków na zimowiska. Drugim ciągiem jest połączenie (poprzez lasy rybnickie, kobiórskie i pszczyńskie) zlewni Odry i Wisły przy niskim wododziale, dzięki czemu możliwa jest migracja gatunków między tymi rzekami. Natomiast całość lasów nadleśnictwa zaliczono do lasów ochronnych. Co więcej, w tutejszych lasach bytują jelenie, daniela, sarny, dziki a ponadto wydry, lisy i wiele innych gatunków zwierząt.

23 listopada 1973 roku utworzony został **Park Krajobrazowy “Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”** o powierzchni ponad 50 tys. ha. Park ten powstał w celu ochrony niepowtarzalnych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, związanych z działalnością zakonu Cystersów na Górnym Śląsku. Jest on także doskonałym miejscem do rozwoju turystyki i rekreacji, zwłaszcza, że po przekazaniu Klasztoru w Rudach Diecezji Gliwickiej zainteresowanie Rudami i okolicą jest bardzo duże a liczba mieszkańców sołectwa sukcesywnie rośnie. Ze względu na obecność na terenie Rud obiektów zabytkowych oraz Parku Krajobrazowego, teren ten jest pod nadzorem konserwatorskim. Wyklucza to co prawda duże inwestycje przemysłowe, ale jest doskonałym atutem dla rozwoju turystyki oraz bazy gastronomiczno-wypoczynkowej.

W rudzkich lasach spotkać można ponad 200 gatunków zwierząt i chronionych lub rzadkich gatunków roślin. Rośnie tu kilkaset drzew – pomników przyrody (m. innymi dęby, lipy, jesiony). W obrębie Parku Krajobrazowego wyodrębniono Park Przypałacowy w Rudach (ok. 100 ha powierzchni), który jest ciekawym architektonicznie kompleksem klasztorno-pałacowo -parkowym.

4. Dziedzictwo kulturowe

Mając na uwadze dziedzictwo duchowe, artystyczne i materialne, pozostawione przez „szarych mnichów” jak nazywano cystersów, Rada Europy w roku 1990 podjęła decyzję o utworzeniu szlaku kulturowego drogami cystersów w ramach międzynarodowego programu „**Europejskich dróg kulturowych**”. Nadrzędnym założeniem szlaku jest idea łączenia narodów i krajów europejskich w kultywowaniu i pogłębianiu wiedzy o wspólnych korzeniach tożsamości kulturowej. Szlak ma na celu przybliżenie dziejów i dorobku kulturowego opactw na całym terytorium Europy. Ma ukazać znaczenie w rozwoju kulturowym danego regionu i historycznych powiązań z Europą. Jedno z odgałęzień tego szlaku przebiega od Portugalii, przez Francję, Niemcy po Polskę.

Na terenie Polski istnieje 5 pętli szlaku nawiązujące do historycznych tradycji związanych z regionalizacją założeń cysterskich. Jedną z nich jest pętla Śląska, która obejmuje zasięgiem również opactwo w Rudach. Warto zaznaczyć, że gmina Kuźnia Raciborska w skład której należy sołectwo Rudy jest członkiem Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Gmin Cysterskich z siedzibą w Bierzwniku.

Pocysterski Zespół Klasztorno-Pałacowy nie tak dawno również siedziba książęca, jest jednym z najcenniejszych architektonicznych zabytków Górnego Śląska, a przez to chlubą i wizytówką całego województwa śląskiego. Mający przeszło 700 lat obiekt ten stanowi cenne dziedzictwo kulturowe, zarówno polskie, jak i europejskie.

Klasztor założony został przez cystersów w 1258 r. z fundacji Księcia Opolskiego Władysława. Na początku wybudowano wczesnogotycki kościół bazylikowy oraz klasztor na planie czworoboku. W latach 1680-1790 dokonano przebudowy i rozbudowy kościoła w stylu barokowym. W 1730 roku dobudowano pałac opacki. Od 1744 r. funkcjonowało prowadzone przez cystersów gimnazjum, a od 1781 r. studium filozoficzno-teologiczne, które było jedyną tego rodzaju uczelnią na Górnym Śląsku, gdzie nauki udzielano bezpłatnie. Bogata była także klasztorna biblioteka. Pod koniec XVIII w. liczyła blisko 12 000 woluminów. Opactwo cystersów w Rudach bardzo pozytywnie przyczyniło się do rozwoju kultury materialnej i duchowej regionu Górnego Śląska.

Zrujnowany wojną z Napoleonem, budżet Prus potrzebował gotówki. W dniu 26 listopada 1810 nastąpiła kasata klasztoru na mocy edyktu króla pruskiego Fryderyka Wilhelma II. W następnym roku przeprowadzono aukcję mienia klasztornego. Najcenniejsze książki wywieziono do Wrocławia, część rozdano okolicznym parafiom, resztę wyrzucono na makulaturę. W 1812 r. dobra klasztorne otrzymał landgraf von Hessen Kassel, który nigdy w Rudach nie zamieszkał. W latach 1813-

1814 w klasztorze znajdował się szpital wojskowy. Rannymi opiekowało się między innymi 10 mnichów, którzy po likwidacji szpitala zostali wypędzeni. W 1820 r. Rudy przeszły na własność landgrafa Wiktora von Hessen-Rotenburg, który zmarł bezpotomnie. Dlatego też w 1834 r. włości zostały przekazane w ręce jego bratanka - Wiktora Hohenlohe-Waldenburg-Schillingfürst.

W połowie XIX w. przeprowadzono gruntowną przebudowę klasztoru i pałacu opackiego na siedzibę magnacką, założono park angielski. Roboty te trwały wiele lat, zwłaszcza sztukatorskie i malarskie - we wnętrzach. Sam kościół pocysterski stał się kościołem parafialnym. Potomkowie rodu Hohenlohe-Waldenburg-Schillingfürst uczynili Rudy sławnym miejscem w Europie. (w latach 1866 i 1910 gościł tu na polowaniu król Prus, a potem cesarz Niemiec: Wilhelm II). W rękach książęcej rodziny pocysterskie obiekty przebywały do stycznia 1945 roku, kiedy to Armia Czerwona splądrowała i podpaliła cały obiekt.

W okresie 1947-1950 przeprowadzono prace konserwatorskie w kościele. Klasztor i pałac opacki nie wykazywały w 1945 r. większych zniszczeń murów zewnętrznych i dolnych kondygnacji, w większości zachowane były również stropy. W latach 1958-1961 główny korpus budynku od strony zachodniej zabezpieczono doraźnie nakrywając go dachem. Po latach przerwy służby konserwatorskie rozpoczęły odgruzowanie obiektu. W 1975 r. przeprowadzono reformę administracyjną, powiat raciborski włączono do województwa katowickiego i znowu nastąpiło kilka lat przerwy. W 1981 r. uzyskano pewne

fundusze na ratowanie pocysterskiego zabytku. W ciągu 4 lat odgruzowano piwnice, komnaty, korytarze, wyremontowano sklepienia piwnic i odtworzono stropy. Jednak remonty i zabezpieczenia zabytku nie wystarczyły, popadał w coraz większą ruinę, nie znalazł się bowiem gospodarz, który mógłby przywrócić mu dawną świetność. Stan taki trwał aż do roku 1998, kiedy to Skarb Państwa przekazał cały kompleks klasztorno-pałacowy Diecezji Gliwickiej.

Obecnie w kompleksie trwają prace przy odbudowie i renowacji samego obiektu jak i otaczającego go parku. W przyszłości stanie się ośrodkiem wiary, kultury i nauki, pożytecznym dla mieszkańców Górnego Śląska. Planuje się utworzenie w Rudach zaplecza dla diecezjalnego sanktuarium Matki Bożej "Pokornej" tj. miejsca noclegowe, sale konferencyjne i sale spotkań. Rozwijane mają być także inicjatywy naukowe, edukacyjne, kulturalne i ekumeniczne.

Rzymsko-Katolicka Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Rudach to pocysterski romańsko-gotycki ceglany kościół, który wzniesiono w II połowie XIII wieku, a w XVII-XVIII wieku został przebudowany w stylu barokowym.

Fasada, okazała wieża z kopulastym hełmem i dobudowana kaplica mariacka pochodzą z XVIII wieku. W kruchcie wieży znajduje się ozdobny romańsko-gotycki portal kamienny z ceglanymi wstawkami. Elewację południową zdobi ceglany fryz.

Po II wojnie światowej, w latach 1947-50 dzięki odbudowie wnętrza kościoła przywrócono gotycki charakter architektoniczny. Do dziś zachowało się barokowe i rokokowe wyposażenie kościoła. W kaplicy Krzyża Świętego znajduje się XVII-wieczne epitafium fundatora klasztoru, którym był książę opolski Władysław III. Kaplica mariacka z gotyckim obrazem Matki Bożej z Dzieciątkiem posiada bardzo bogatą dekorację malarską, rzeźbiarską i sztukatorską z XVIII wieku. W 1995 roku kościół uzyskał miano sanktuarium Matki Bożej Rudzkiej a w roku 2008 tytuł Bazyliki Mniejszej.

Kościół cmentarny pw. św. Marii Magdaleny w Rudach

to kościół neogotycki, jednonawowy z transeptem z 1880-84r. Od zachodu nad nawą znajduje się czworoboczna wieża z hełmem ostrosłupowym. Ołtarz boczny wykonany w stylu barokowym z 1785 na którym znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Znajduje się tu płyta nagrobna ostatniego podprzeora Nepomucena Lorenza z 1823. Przy głównej alejce cmentarza znajduje się mogiła Juliusza Rogera z 1865 z krzyżem piaskowcowym.

Kapliczka Matki Boskiej to neogotycka kapliczka zbudowana po 1870 r. znajdująca się w przypałacowym parku. Jest to kapliczka murowana, wykonana z cegły klinkierowej. Jej fasada zwieńczona jest wysokim szczytem, który został ozdobiony arkadami. Kapliczka opięta jest przyporami, a wejście zakończone jest ostrołukowo. We wnętrzu kapliczki znajduje się figura Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej.

Figura św. Jana Nepomucena z 1724 r. znajduje się przy drodze do Brantolki i wedle tradycji, stoi na miejscu starej dzwonnicy. Została wykonana z piaskowca. Jej postument jest ozdobiony główkami aniołów.

Plebania z końca XIX została wzniesiona na planie prostokąta z cofniętym skrzydłem od północy. Na filarach balustrady schodów, tuż przed wejściem znajdują się dwie XVIII wieczne figury - św. Jana od Krzyża i św. Floriana.

Kolumna Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej z ok. 1870 r. znajduje się przy siedzibie Nadleśnictwa Rudy Raciborskie. Kolumna ta została wykonana przez Jana Baltazara Jandę. Figura Matki Boskiej została umieszczona na globie, w zwieńczeniu jońskiej kolumny, która znajduje się na czworobocznym cokole z inskrypcją.

Budynek dawnego zarządu dóbr książęcych został wzniesiony w 1920 r. Jest to budynek modernistyczny z elementami klasycystycznymi, piętrowy z poddaszem i dwoma ryzalitami wejściowymi w elewacjach bocznych. Od frontu znajduje się portyk wsparty na dwóch kolumnach, a w ryzalicie bocznym kartusz herbowy książąt von Ratibor. Obecnie budynek stanowi ośrodek zdrowia.

Budynek dawnego szpitala dr. Juliusza Rogera (dawniej zakład św. Karola), zbudowany został w 1858 r. w stylu historyzmu z elementami neogotyku angielskiego. Przebudowany został w 1910 r. Ryzalit tego budynku zwieńczony został trójkątnym szczytem, a wejście zamknięte jest łukiem Tudora. Powyżej znajduje się rozeta palmetowa, a w elewacji południowej znajduje się nisza zwieńczona profilem daszku z krzyżem. Wewnątrz budynku umieszczona jest figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Obecnie budynek jest siedzibą parku krajobrazowego „Cysterskie kompozycje krajobrazowe Rud Wielkich” Oddział w Rudach.

W sąsiedztwie szpitala znajduje się **piaskowcowy obelisk z 1920 r.** upamiętniający mieszkańców Rud, którzy polegli w I wojnie światowej.

Secesyjny budynek dawnej poczty cesarskiej, zbudowany został na początku XX w., znajdują się w nim dwa ryzality wejściowe ujęte pilastrami ze szczytami o linii falistej, łamanej.

5. Obiekty i tereny

Zabytkowa Stacja Kolei Wąskotorowej

Początki kolei wąskotorowej w Rudach sięgają schyłku XIX wieku, kiedy to 15 października 1897 roku firma „Kramer & Co” uzyskała koncesję na budowę i eksploatację linii z Gliwic do Rud. Przewozy pasażerskie na odcinku Gliwice – Rudy uruchomiono 28 czerwca 1899 roku i datę tę przyjmuje się jako powstanie stacji kolei wąskotorowej RUDY.

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

28 lutego 1901 roku uruchomiono odcinek (szlak) Rudy – Paproć, zaś 1 kwietnia 1902 roku pociągi dotarły do Markowic Raciborskich, by 17 maja 1903 wjechać do Raciborza. W ten sposób linia osiągnęła 50 km długości.

Szerokość toru kolejki wynosi 785 mm. Taką szerokość toru stosowano wcześniej w górnośląskich tramwajach i kolejkach towarowych w rejonach Tarnowskich Gór, Bytomia i Chorzowie.

Z usług kolejki w najlepszych latach (1954) korzystało prawie 2 mln pasażerów rocznie. Będąc linią osobowo-towarową pełniła funkcje transportowe i komunikacyjne.

Z biegiem czasu konkurencja ciężarówek i autobusów, a także samochodów osobowych sprawiła, że przewozy znacznie spadły, co zmusiło Naczelnego Dyrektora Kolei Państwowych w Katowicach do wydania 3 listopada 1991 r. decyzji o zawieszeniu przewozów pasażerskich na linii Gliwice – Rudy – Racibórz Markowice.

1 marca 1993 roku Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał decyzję o wpisaniu linii do rejestru obiektów chronionych prawem uznając, że kolejka wąskotorowa, będąc świadectwem dawnych sposobów podróżowania, silnie związana ze środowiskiem i krajobrazem Górnego Śląska, stanowi bardzo cenny zabytek techniki w skali kraju. 1 stycznia 1994 roku fragment linii przekazano Gminie Kuźnia Raciborska, jako pierwszej w Polsce. Od tego czasu stacja RUDY udostępniona została do zwiedzania.

Leśniczówka Buk

Uroczysko Buk z domkiem myśliwskim to miejsce, w którym spotykają się myśliwi. Otoczone jest starymi, 150-letnimi bukami. W połowie XIX wieku księżniczka Wiktoria, córka królowej Anglii Wiktorii, posadziła tu lipę. Dzisiaj drzewo otoczone zostało kręgiem kamieni, a na jednym z nich wyryto imię księżnej.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Rudach - Szkoła Podstawowa im. Jana III Sobieskiego i Gimnazjum

Pierwsze lata po zakończeniu II wojny światowej skupione były przede wszystkim na odbudowie kraju ze zniszczeń wojennych. Zniszczenia wojenne nie ominęły również Rud. W wyniku działań wojennych spaleni uległy budynki przedwojennej szkoły, a nowo powołane władze musiały znaleźć siedzibę dla uczniów w tym najtrudniejszym okresie, do czasu wybudowania nowego gmachu szkolnego. Ówczesny wójt gminy Rudy Jan Frelich powołał powojenną szkołę w dniu 21 czerwca 1945 roku, a na miejsce jej siedziby wyznaczył dom prywatny państwa Kowacek, mieszczący się przy ulicy Wiejskiej 162 (obecnie ulica Rogera). Inauguracja pierwszego powojennego roku szkolnego miała miejsce 10 lipca 1945 roku. Rudzka szkoła była jedną z pierwszych szkół na terenie powiatu raciborskiego, oprócz trzech działających w pobliskim Raciborzu. Lekcje odbywały się dla każdego zespołu, co drugi dzień po 2 lub 3 godziny w lipcu i w sierpniu 1945 roku. Skupiono się głównie na nauce języka polskiego.

Uroczyste rozpoczęcie pierwszego pełnego roku szkolnego miało miejsce 1 września 1945 roku. W roku szkolnym 1945/1946 do rudzkiej szkoły uczęszczało 333 uczniów. Zajęcia podobnie jak wcześniej odbywały się w zespołach, ale wśród klas starszych frekwencja była niska.

W celu poprawienia warunków pracy i nauki w okresie wakacyjnym przebudowano mieszkania na piętrze budynku, dzięki czemu uzyskano 2 sale lekcyjne o wymiarach 9 m x 6 m. Mimo tych zabiegów nie rozwiązano problemu złych warunków nauki, wobec czego kierownik Nowak porozumiał się z budowniczym Rafałem Kanią, któremu zlecił wykonanie projektu nowego gmachu szkolnego. Projekt następnie przesłano do Kuratorium w celu

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

zatwierdzenia. Od kwietnia 1948 roku rozpoczęto prace przygotowawcze terenu pod budowę nowej szkoły, w których brali czynny udział uczniowie VI i VII klasy. Nowy, dwupiętrowy, nowoczesny gmach, z centralnym ogrzewaniem doprowadzono do stanu surowego jeszcze w 1949 roku. 1 września 1950 roku nastąpiło uroczyste rozpoczęcie nowego roku szkolnego i otwarcie nowego gmachu. Budynek Szkoły Ogólnokształcącej Stopnia Podstawowego wzniesiono głównie z finansów Funduszu Odbudowy Szkół.

Funkcjonował on jako ośmioklasowa szkoła podstawowa do 1999 roku, kiedy to reforma systemu oświaty w polskim szkolnictwie doprowadziła do powstania gimnazjum.

Wówczas to Rada Miejska w Kuźni Raciborskiej podjęła decyzję o utworzeniu Gimnazjum w Rudach. W budynku szkoły w dniu 1 września rozpoczęły działalność dwie niezależne placówki oświatowe: sześciolletnia szkoła podstawowa oraz trzyletnie gimnazjum. Tym samym rok szkolny 1998/1999 był ostatnim rokiem funkcjonowania ośmiolletniej szkoły podstawowej. W latach 1999 – 2003 szkoła podstawowa i gimnazjum funkcjonowały jako dwie niezależne placówki oświatowe. W 2003 roku władze samorządowe podjęły decyzję o połączeniu podstawówki i gimnazjum w Zespół Szkół Ogólnokształcących w Rudach.

Obecnie w **Zespole Szkół Ogólnokształcących w Rudach** uczy się 238 uczniów w 12 klasach w szkole podstawowej oraz 133 uczniów w 6 klasach w gimnazjum. W szkole odbywa się nauka języków obcych: języka angielskiego i języka niemieckiego oraz języka niemieckiego jako ojczystego dla części uczniów. W placówce jest pracownia komputerowa z dostępem do Internetu. Gimnazjum bardzo aktywnie realizuje europejski program "Sokrates Comenius" wspólnie z zaprzyjaźnionymi szkołami z Czech, Niemiec i Hiszpanii.

W szkole działa "Klub Europejski, chór "Crescendo" z dużymi osiągnięciami w przeglądach chórów i formacja tańca nowoczesnego. Umożliwienie dzieciom i młodzieży z Rud, Rudy Kozielskiej i Jankowic realizowanie obowiązku szkolnego w zakresie szkoły podstawowej i gimnazjum w jednym obiekcie rodzi trudności w stworzeniu odpowiedniego zaplecza żywieniowego i opiekuńczego. Dlatego też obecnie stołówka szkolna mieści się w wynajmowanym obiekcie Nadleśnictwa. Warunki edukacyjne w szkole ulegną radykalnej poprawie po zakończeniu rozpoczętej w 2009 roku budowy nowej sali gimnastycznej z zapleczem sportowym oraz stołówką i świetlicą szkolną, połączonych architektonicznie z budynkiem szkoły. Obecnie placówka posiada salę gimnastyczną (200m²), salkę do gimnastyki korekcyjnej, boisko do siatkówki (200m²), boisko do piłki ręcznej (1040m²), boisko do piłki nożnej (1200m²) oraz bieżnię.

Przedszkole w Rudach

Do przedszkola uczęszcza 89 dzieci do 4 oddziałów. Przedszkole jest czynne od poniedziałku do piątku w godz. 7⁰⁰- 16⁰⁰. W przedszkolu odbywają się zajęcia z języka niemieckiego, języka angielskiego i religia. Przedszkole posiada stołówkę, na której wydawane są 3 posiłki: śniadanie, obiad i podwieczorek.

Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej

Biblioteka została utworzona w 1948 roku. W 1975 roku, po reformie administracyjnej, biblioteka ta stała się Filią Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kuźni Raciborskiej. Znajduje się w dawnym budynku Gminy Rudy, który w chwili obecnej jest własnością gminy Kuźnia Raciborska, a zarządzającym tym budynkiem jest Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. W budynku tym, oprócz filii MBP, znajduje się m.in. zakład fryzjerski, Bank Spółdzielczy, biuro sołtysa oraz Posterunek Policji.

Boisko sportowe Ludowego Klubu Sportowego „BUK” Rudy

Na terenie sołectwa Rudy znajduje się boisko sportowe Ludowego Klubu Sportowego „BUK” Rudy. Boisko usytuowane jest przy ulicy Brzozowej i ma wymiary 110 m x 85 m. Posiada 1000 miejsc dla kibiców, z czego 650 miejsc przeznaczonych jest dla gospodarzy (w tym 50 siedzących) i 250 dla gości (w tym także 50 siedzących). Na stadionie tym odbywają się rozgrywki w piłce nożnej podokręgu Racibórz.

Inne ważne Instytucje Sołectwa Rudy

Na terenie Rud znajduje się Młodzieżowy Ośrodek Szkolno - Wychowawczy pełniący istotną rolę w systemie opiekuńczo – wychowawczym gminy Kuźnia Raciborska.

W tej miejscowości znajduje się również siedziba Nadleśnictwa „Rudy Raciborskie”.

6. Infrastruktura techniczna

Na obszarze gminy Kuźnia Raciborska, a tym samym w Rudach, na przestrzeni kilku ostatnich lat można zaobserwować procesy rozwoju i modernizacji części infrastruktury technicznej oraz poprawę wizerunku gminy. Do korzystnych zmian zaliczyć można dbałość ludzi o własne domy, obejścia, poprawę ich wizerunku i komfortu życia oraz zmiany w infrastrukturze technicznej - podniesieniu jej standardów, przede wszystkim w obszarze służby zdrowia, wodociągów, telekomunikacji i drogownictwa.

7. Kapitał społeczny i ludzki

Ośrodek Edukacji ekologicznej przy Zespole Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego im. Juliusza Rogera w Rudach

Ośrodek im. Juliusza Rogera w Rudach znajduje się w samym centrum Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Mieści się w zabytkowym budynku o nazwie „Szpitalik Rogera”. Godnym podkreślenia jest fakt ich harmonijnego współistnienia i przenikania się wzajemnie wartości historycznych, kulturowych i przyrodniczych. Dlatego w ofercie rudzkiego Ośrodka znajdziemy szeroką ofertę zajęć, w których aspekty historyczne łączą się z zagadnieniami zrównoważonego rozwoju ekologii i wiedzy typowo przyrodniczej. Siedziba Ośrodka położona jest w sąsiedztwie głównego węzła komunikacyjnego Rud i zespołu klasztorno-pałacowego wraz z bogatym w liczne okazy przyrodnicze parkiem przypałacowym oraz blisko uroczyisk „Buk” i „Pod Dębem”, a także Alei Husarii Polskiej i rezerwatu przyrody „Łęczok”. Ta lokalizacja predysponuje Ośrodek do roli głównego centrum edukacji ekologicznej i turystycznej w południowo-zachodniej części województwa. Bazę dydaktyczną Ośrodka wzbogaca Mały Skansen Górnictwa i Hutnictwa Rud Żelaza oraz ekspozycja przyrodniczo-historyczna.

Ośrodek Edukacyjny ZPKWŚ im. J. Rogera w Rudach, zlokalizowany na terenie Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, prowadzi od wielu lat intensywną działalność naukowo-dydaktyczną, której zasadniczym celem jest podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności regionu. W zdecydowanej większości zajęć

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

realizowanych w Ośrodku, treści ekologiczne splecione są z zagadnieniami dotyczącymi przyrody, historii, fizyki, chemii, a przede wszystkim szeroko pojętego regionalizmu. Ośrodek specjalizuje się w popularyzowaniu wiedzy na tematy związane z ideą zrównoważonego rozwoju. Sporo miejsca w jego ofercie zajmują cieszące się dużym zainteresowaniem interdyscyplinarne zajęcia z pogranicza ekologii, przyrody, regionalizmu i historii prowadzone w formie festynów edukacyjnych.

W celu umożliwienia bezpośredniego kontaktu z przyrodą większość zajęć, to tzw. edukacja terenowa. Oferta Ośrodka obejmuje również zajęcia prowadzone w oparciu o plenerową bazę dydaktyczną usytuowaną na terenie posesji Oddziału Biura ZPKWŚ w Rudach - *Skansen Cysterskiego Górnictwa i Hutnictwa Rud Żelaza*, oraz salę dydaktyczno-konferencyjną wyposażoną w multimedia.

Oferta edukacyjna Ośrodka kierowana jest do uczniów wszystkich typów szkół i w różnym wieku, a także do osób dorosłych. Pracuje on w oparciu o autorskie programy, które na bieżąco są aktualizowane i dopasowywane do zapotrzebowania i wymagań odbiorców.

Program realizowany jest m.in. poprzez pogadanki i warsztaty, różnego rodzaju konkursy ekologiczne, edukacyjne festyny plenerowe, zajęcia terenowe na ścieżkach dydaktyczno-przyrodniczych, konferencje oraz sympozja naukowe. W Ośrodku mieści się także czytelnia (możliwość skorzystania z materiałów tylko stacjonarnie), w której można znaleźć m.in.:

- pozycje książkowe o tematyce przyrodniczej, krajoznawczej, geograficznej, kulturowej, historycznej, z zakresu ochrony przyrody i ochrony środowiska;
- przewodniki po ścieżkach przyrodniczo-dydaktycznych - wydawnictwa ZPKWŚ;
- materiały własne, opracowania niepublikowane, wyniki badań własnych, plany ochrony parków krajobrazowych, itp.

Ochotnicza Straż Pożarna

OSP Rudy założono w 1883r. z inicjatywy społecznej. W skład jednostki wchodzi 35 członków. W 1982r. z okazji 100-lecia działalności OSP otrzymała złoty znak, a z okazji 120 lecia istnienia znak im Chomicza.

Koło Gospodyń Wiejskich

Koło Gospodyń Wiejskich powołano 26 kwietnia 2006r. Obecnie Koło zrzesza 19 gospodyń. Panie prowadzą przede wszystkim działalność kulturalną, pomagają w organizowaniu imprez masowych, festynów oraz dni sportu. Co roku organizują akcję „LATO” dla ok. 90 dzieci, która trwa dwa tygodnie po pięć godzin dziennie oraz akcję „ZIMA” przez ferie zimowe. Koło Gospodyń Wiejskich bierze udział w festiwalu kuchni regionalnej „Śląskie smaki”, w którym główną nagrodą jest złoty durszlak. W 2007r. Laureatkami II miejsca w kategorii amatorów – Srebrnego Durszlaka - w II edycji Festiwalu zostały panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Rudach za schab szygarski, kluski bułczane i kapustę zasmażaną

Co roku w Opactwie organizowany jest jarmark adwentowy, podczas którego sprzedawane są wypieki Gospodyń, z których dochód przeznaczany jest na odbudowę Pocysterskiego Zespołu Klasztorno-Pałacowego.

Ludowy Klub Sportowy „BUK” Rudy

Miejscowość posiada swój klub sportowy. W 1970r. powołano do życia Ludowy Klub Sportowy „BUK” Rudy. W latach 1992/93r. – Klub awansował do klasy "A", a w 2000/2001r - awansował do 5 ligi. Ludowy Klub Sportowy „BUK” Rudy posiada również drużynę skata, której zawodnik zajął III miejsce w Mistrzostwach Europy w Austrii w 2009r.

Koło Myśliwskie „Odyniec”

Koło Myśliwskie „Odyniec” powstało w 1947r. Jego prezesem jest Witold Chrubasik. Obecnie Koło zrzesza 96 członków. Koło Łowieckie „Odyniec” w Rudach jest jednym z największych i najstarszych w regionie. Rola koła nie ogranicza się jedynie do polowań na zwierzęta. Spełnia jeszcze wiele innych funkcji, od opieki nad zwierzyną i jej dokarmianie, po współpracę z rolnikami oraz ochronę ich upraw. „Odyniec” posiada własną grupę sygnalistów myśliwskich, która bierze udział w zawodach na szczeblu kraju a także uświetnia wiele imprez, m.in. w kościołach naszego regionu. Dzierżawi dwa obwody łowieckie: polny i leśny o łącznej powierzchni ponad 9 tysięcy ha. Ze względu na znaczną ekspansję w Polsce w ostatnich latach największego drapieżnika – lisa zaobserwowano spadek liczebności zwierzyny drobnej: zajęcy, bażantów czy kuropatw. W celu ograniczenia pogłowia lisa w Kole stosuje się jego zwiększony odstrzał. Innym sposobem pozwalającym zwiększyć liczbę zwierzyny drobnej na naszych terenach polnych jest jej jesienno-zimowe dokarmianie. W ostatnich latach wypuszczono do łowiska ok. 200 sztuk zakupionych w Ośrodkach Hodowli Zwierzyny dorosłych bażantów, zarówno kur jak i kogutów.

Na terenie leśnym obwodu „Odyniec”, zaczynającym się w Szymocicach w kierunku Rud, zauważyć można przede wszystkim zwierzynę grubą: jelenie szlachetne, dziki, sarny. Las jako główne miejsce bytowania jelenia dostarcza schronienia, którego nie można znaleźć w terenie otwartym. Na terenach leśnych Koło posiada kilkanaście dużych pańników z wykopaną spiżarnią. Znajdują się w niej zakupione siano, buraki, kukurydza z przeznaczeniem dla zwierzyny grubej i czarnej. „Odyniec” posiada własną łąkę, z której corocznie zbierane jest siano w celu zimowego dokarmiania zwierzyny. Jest ona obrabiana społeczną pracą myśliwych oraz innych osób, którym los zwierząt w trudnym okresie nie jest obojętny. Uprawiane są też tzw. poletka – niewielkie skrawki ziemi, na których sadi się pszenicę, jęczmień, kukurydzę, topinambór – popularne dzikie kartofle, żeby zwierzyna mogła je ze spokojem zjadać. Chętnie korzystają z nich dziki, sarny i jelenie. W obu obwodach łowieckich wyłożone są tzw. lizawki, z których zwierzęta czerpią niezbędne do życia mikroelementy. To okorowane drewno wkopane w ziemię z pozostawioną na górze kostką soli.

W celu ułatwienia zwierzynie przetrwania w czasie zimy budowane są też tzw. podsypy dla mniejszych użytkowników łowiska, np. bażantów, kuropatw, gdzie podawana jest pszenica lub jej mieszanka z jęczmieniem, owsem i kukurydzą. Są one umiejscowione przede wszystkim w obwodzie polnym.

Średnio na zakup karmy w jednym sezonie łowieckim wydaje się ok. 10 tys. zł. Tegoroczna mroźna i śnieżna zima spowodowała wydłużenie okresu dokarmiania aż do pierwszej dekady kwietnia.

Zakup i wykładanie karmy należy do podstawowych obowiązków każdego Koła Łowieckiego w Polsce, dzięki czemu można jeszcze spotkać dziko żyjące bażanty czy zajęce. Niestety w wielu przypadkach wysiłki członków KŁ „Odyniec” idą na marne, gdyż wiele urządzeń łowieckich umiejscowionych w łowiskach jest notorycznie dewastowanych. Zniszczeniu ulegają nie tylko same konstrukcje pańników i podsypów, ale również karma tam wyłożona. Na terenie polnym łowiska dewastowane są również tzw. ambony myśliwskie służące do obserwacji oraz odstrzałów selekcyjnych i redukcyjnych zwierzyny łownej. Z rąk kłusowników ginie też duża liczba zwierzyny chwytej w najróżniejsze sposoby do wnyków, sideł, po strzały z broni domowej roboty. Praca myśliwych w łowisku nie polega więc tylko na ochronie zwierzyny przed warunkami atmosferycznymi, jak chociażby podczas

minionej zimy, ale również przed ludźmi nie znającymi podstawowych praw dzikiej przyrody.

Koło podczas polowań jesienno-zimowych pozyskuje: dziki, jelenie, sarny, bażanty koguty, dzikie kaczki, gęsi i lisy. Każdy z tych gatunków ma swój przyznany ustawą okres ochronny, który jest znany myśliwym. Okres umożliwiający dokonanie odstrzału może oprócz tego być odpowiednio skracany przez Zarząd Koła w zależności od wielkości pogłowia danego gatunku zwierzyny oraz od warunków atmosferycznych danego roku.

Do innych, ale równie ważnych czynności członków KŁ „Odyniec” należy współpraca z rolnikami oraz ochrona upraw rolniczych przed szkodami powodowanymi przez dziki i jelenie, np. wataha dzików potrafi w ciągu jednej nocy zjeść i zniszczyć znaczny obszar posianej lub wyrosniętej kukurydzy.

Organizowane przez Związek polowania są okazją do poznania wielu zaproszonych gości-myśliwych z innych regionów Polski oraz wymiany doświadczeń przyrodniczo-łowieckich.

10 listopada 2007r. Koło łowieckie „Odyniec” z Rud obchodziło 60. rocznicę istnienia. Jubileusz był okazją do odznaczenia wielu zasłużonych członków koła.

Towarzystwo Przyjaciół Rud

Towarzystwo Przyjaciół Rud powołano w 1989r. Obecnie Towarzystwo zrzesza 15 osób. Towarzystwo prowadzi głównie działalność promocyjną Rud, jego członkowie są autorami kroniki współczesnej dot. Pocysterskiego Zespołu Klasztorno-Pałacowego.

Podmioty gospodarcze

Na terenie miejscowości działa ponad 110 firm i zakładów usługowych prowadzących działalność gospodarczą przeważnie w branży handlowej i budownictwie. Prowadzona działalność gospodarcza oparta jest przede wszystkim na firmach rodzinnych, w których bardzo często zatrudnienie znajdują osoby z terenu miejscowości, co znacząco wpływa na zmniejszenie bezrobocia.

Największymi pracodawcami są:

- Samorząd (szkoły i przedszkola, Ośrodek wychowawczy),
- Betoniarnia,
- Nadleśnictwo.

II. Analiza SWOT

---

1. Analiza mocnych i słabych stron

Analizę dokonano wykorzystując zgromadzone materiały na temat zasobów miejscowych oraz wyniki ankiety, którą przeprowadzono wśród mieszkańców sołectwa.

W ankietyzacji przeprowadzonej wśród mieszkańców miejscowości na 126 rozesłanych ankiet powróciło 69 ankiet.

Analiza otrzymanych ankiet pozwoliła na zdefiniowanie słabych i mocnych stron miejscowości oraz jej szans i zagrożeń.

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcje turystyczne (Zespół Klasztoro – Pałacowo – Parkowy, kolej wąskotorowa) • Walory krajobrazowe - lasy, parki, rezerваты przyrody • Położenie geograficzne – atrakcyjne położenie pod względem komunikacyjnym • Bliskość aglomeracji śląskiej. • Dobra infrastruktura techniczna • Aktywność, zaradność i współpraca mieszkańców. • Dbłość o rozwój dzieci i młodzieży (bardzo dobra infrastruktura oświatowa) • Rozwinięta sieć handlowo - usługowa • Bardzo dobry stan środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan dróg i chodników. • Brak kanalizacji. • Słaba oferta kulturalna sołectwa. • Brak centrum rekreacyjnego i miejsca spotkań mieszkańców wsi. • Niska rentowność sektora rolnego. • Niedostateczne środki na remonty.

2. Analiza szans i zagrożeń dla rozwoju miejscowości

Szanse dla rozwoju miejscowości	Zagrożenia dla rozwoju miejscowości
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowych obiektów rekreacji. • Promocja miejscowości i jej walorów. • Migracja ludności „z miasta na wieś”, rozwój budownictwa jednorodzinnego. • Pozyskanie dofinansowania ze środków unijnych na rozbudowę infrastruktury technicznej, turystycznej i społeczno-kulturalnej. • Wzrost inicjatyw oddolnych. • Rozwój drobnej przedsiębiorczości. • Współpraca i wymiana doświadczeń z innymi miejscowościami.	<ul style="list-style-type: none"> • Migracja wykształconej młodzieży do miast. • Trudności w pozyskiwaniu funduszy na finansowanie aktywności społecznej. • Bardzo skomplikowane procedury w pozyskiwaniu funduszy z Unii Europejskiej. • Zwiększająca się ilość nieużytków. • Wzrost zanieczyszczenia środowiska. • Wzmocnienie lokalnego ruchu drogowego.

Przeprowadzone badanie ankietowe pozwoliło na określenie najpilniejszych potrzeb mieszkańców dotyczących miejscowości. Zostały one przedstawione poniżej w opisie planowanych przedsięwzięć.

Nie wszystkie z zaproponowanych przedsięwzięć możliwe są do zrealizowania przez społeczność lokalną, gdyż dotyczą działań będących w gestii instytucji krajowych. Pomimo to zostaną uwzględnione w końcowej części planu.

III. Opis planowanych przedsięwzięć

Celem planowanych przedsięwzięć jest przede wszystkim modernizacja istniejącego centrum miejscowości, poprawa estetyki oraz stanu bezpieczeństwa w Rudach. Mają temu służyć inwestycje w tereny przestrzeni publicznej: modernizacja ulic, budowa i remont chodników, ścieżek rowerowych i tras spacerowych.

Cele generalne:

Rudy powinny być miejscowością:

- oferującą bezpieczeństwo, komfort i wysoki standard życia swym mieszkańcom w której ludziom żyje się bezpiecznie, wygodnie i dostatnio,
- posiadającą rozwiniętą i odpowiednio wykorzystywaną infrastrukturę techniczną, turystyczną i społeczną - atrakcyjną turystycznie,
- oferującą atrakcyjne tereny rekreacyjne, wypoczynkowe oraz tereny pod budownictwo indywidualne,
- czystą i zadbaną.

1. Zagospodarowanie przedpola i obejścia wokół Zespołu Klasztorno-Pałacowo-Parkowego.

---

1. Tytuł projektu

Zagospodarowanie terenu - etap I budowa ciągów komunikacyjnych na terenie Zespołu.

2. Uzasadnienie projektu

Teren wokół Zespołu Klasztorno – Pałacowego w Rudach jest naturalnym centrum sołectwa Rudy. Przestrzenie od strony zachodniej (przedpole Zespołu) i wschodniej (błonia Zespołu) mogą stanowić idealne miejsce, pełniące funkcję przestrzeni publicznej. Aby takimi się stały konieczne jest ich odpowiednie skomunikowanie i przygotowanie. W tym celu konieczne jest przygotowanie projektu zagospodarowania terenu a ze względu, iż jest to zadanie bardzo złożone zachodzi konieczność podzielenia go na etapy. I etap powinien zawierać projekty zagospodarowania przedpola z włączeniem go do sieci komunikacyjnej istniejących dróg oraz projekt ciągów pieszych okalających Zespół i łączących obie przestrzenie. Kolejny etap powinien skupić się na zagospodarowaniu błoni od strony wschodniej miejsca idealnego do organizacji masowych imprez plenerowych. Otoczenie parkowe, duża powierzchnia i piękne położenie sprawiają, iż miejsce to jak żadne inne na terenie miejscowości do takiego wykorzystania się nadaje.

Podjęte działania pozwolą osiągnąć kompleksową poprawę estetyki i funkcjonalności terenu, co w sposób znaczący podniesie jego walory użytkowe, będzie mobilizowało

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

mieszkańców do dbałości o ten teren oraz obiekty znajdujące się na nim i w jego otoczeniu będzie miłym miejscem wypoczynku i spotkań, oraz miejscem organizowania imprez plenerowych integrujących społeczność lokalną, swoistą wizytówką miejscowości jako atrakcyjnej pod względem turystycznym, a także odpowiednim miejscem do zamieszkania.

3. Cele projektu

Teren centrum miejscowości powinien być miejscem :

- Funkcjonalnym
- Estetycznym
- Bezpiecznym
- Atrakcyjnym dla mieszkańców i turystów.

4. Opis projektu

Zagospodarowanie terenu etap I:

- Sporządzenie dokumentacji projektowo-kosztorysowej etap I.
- Budowa traktu pieszego od ul. Cysterskiej,
- Budowa podejścia do bramy (Pałac Księcia),
- Wytyczenie i budowa ścieżek na przedpolu,
- Budowa chodnika przy ulicy Cysterskiej po stronie Zespołu.
- Projekt realizowany będzie na działkach: nr **206/23, 206/25** stanowiących własność Diecezji Gliwickiej i działce nr **1053** stanowiącej własność Gminy Kuźnia Raciborska.

5. Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia

l.p	Nazwa fazy - zadania	Koszt netto (w PLN)	VAT (w PLN)	Koszt brutto (w PLN)
1.	Dokumentacja projektowa I etapu	25 000,00	5 500,00	30 500,00
2.	Budowa traktu pieszego od ul. Cysterskiej	200 000,00	44 000,00	244 000,00
3.	Budowa podejścia do bramy (Pałac Księcia)	50 000,00	11 000,00	61 000,00
4.	Wytyczenie i budowa ścieżek na przedpolu	80 000,00	17 600,00	97 600,00
5.	Budowa chodnika przy ul. Cysterskiej po stronie Zespołu	150 000,00	33 000,00	183 000,00
	RAZEM	505 000,00	111 100,00	616 100,00

6. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia

Wykres Gantta

Lata Zadanie	2011				2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.			■									
2.				■	■							
3.					■							
4.						■	■					
5.						■	■					

2. Zagospodarowanie przedpola i obejścia wokół Zespołu Klasztorno-Pałacowo-Parkowego.

1. Tytuł projektu

Zagospodarowanie terenu - etap II budowa ciągów komunikacyjnych od strony błoni, zagospodarowanie małą architekturą.

2. Uzasadnienie projektu

Kontynuacja prac związanych z zagospodarowaniem terenu wokół Zespołu. Efektem końcowym powinna być przestrzeń publiczna umożliwiająca mieszkańcom i turystom spędzanie wolnego czasu. Miejsca gdzie uczestnictwo w organizowanych imprezach będzie dla uczestników przyjemne i bezpieczne. Miejsce racjonalnie zagospodarowane, wyposażone w odpowiednią infrastrukturę dla organizacji imprez plenerowych.

3. Cele projektu

Podniesienie bezpieczeństwa i komfortu organizowanych imprez plenerowych. Poprawa estetyki i funkcjonalności miejscowości.

4. Opis projektu

Zagospodarowanie terenu etap II:

- Sporządzenie dokumentacja projektowo-kosztorysowa etap II.
- Wytyczenie i budowa ścieżek w rejonie błoni.
- Budowa sceny z zadaszeniem.
- Zagospodarowanie zielenią niską oraz małą architekturą.
- Projekt realizowany będzie na działkach: nr **206/23**, **206/25** stanowiących własność Diecezji Gliwickiej i działce nr **1053** stanowiącej własność Gminy Kuźnia Raciborska.

5. Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia

l.p	Nazwa fazy zadania	Koszt netto (w PLN)	VAT (w PLN)	Koszt brutto (w PLN)
1.	Dokumentacja projektowo-kosztorysowa.	15 000,00	3 300,00	18 300,00
2.	Wytyczenie i budowa ścieżek.	100 000,00	22 000,00	122 000,00
3.	Budowa sceny z zadaszeniem.	100 000,00	22 000,00	122 000,00
4.	Zagospodarowanie terenu zielenią niską oraz małą architekturą	55 000,00	12 100,00	67 100,00
	RAZEM	270 000,00	59 400,00	329 400,00

6. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia

Wykres Gantta

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

Lata	2013				2014				2015			
Zadania	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1.												
2.												
3.												
4.												

3. Projekt rozbudowy bazy sportowej

1. Tytuł projektu

Odbudowa bazy rekreacyjno-sportowej ośrodka LKS „Buk” na potrzeby wiejskiego centrum sportu i rekreacji.

2. Uzasadnienie projektu

Miejscowość Rudy poza boiskami przyszkolnymi i boiskiem LKS „Buk” nie posiada szerszej ogólnodostępnej bazy sportowej. Dlatego też mieszkańcy w swoich ankietach postulują reaktywowanie działalności dawnego ośrodka sportowo – rekreacyjnego. Liczne zmiany które nastąpiły w ostatnich latach (zmiana formy prawnej obiektu) są szansą na budowę i modernizację obiektów towarzyszących, a co za tym idzie na poszerzenie oferty istniejącego LKS-u.

3. Cele projektu

Celem projektu jest stworzenie nowoczesnej i funkcjonalnej bazy sportowej. Planowana budowa boiska wielofunkcyjnego ze sztuczną nawierzchnią oraz kortów tenisowych pozwoli na uprawianie przez mieszkańców, a szczególności młodzież z terenu miejscowości wielu dyscyplin sportowych.

4. Opis projektu

Wytyczenie boiska i kortów.
 Budowa boiska wielofunkcyjnego.
 Budowa kortów tenisowych.
 Zagospodarowanie terenu zielenią niską i małą architekturą.
 Budowa oświetlenia terenu sportowego.

5. Szacunkowy koszt planowanego przedsięwzięcia

l.p	Nazwa fazy zadania	Koszt netto (w PLN)	VAT (w PLN)	Koszt brutto (w PLN)
1	Wytyczenie boiska i kortów	10 000,00	2 200,00	12 200,00
2	Budowa boiska wielofunkcyjnego.	500 000,00	110 000,00	610 000,00
3	Budowa kortów tenisowych.	100 000,00	22 000,00	122 000,00
4	Zagospodarowanie terenu zielenią niską i małą architekturą.	20 000,00	4 400,00	24 400,00
5	Modernizacja oświetlenia terenu	25 000,00	5 500,00	30 500,00
Razem		655 000,00	144 100,00	799 100,00

6. Harmonogram planowanego przedsięwzięcia

Wykres Gantta

Lata	2014				2015				2016			
Zadania	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

Lata Zadania	2014				2015				2016			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1												
2												
3												
4												
5												

Realizacja powyższych zadań jest uzależniona od możliwości pozyskania środków zewnętrznych.

IV. Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców Rud

Teren wokół Bazyliki NMP i Zespołu Klasztorno – Pałacowego jest naturalnym centrum sołectwa Rudy. Jego zagospodarowanie - budowa ciągów komunikacyjnych wokół Bazyliki i Zespołu ma bardzo ważne znaczenie dla integracji mieszkańców Rud. Modernizacja istniejącego centrum miejscowości, poprawa estetyki oraz stanu bezpieczeństwa w tej części Rud z pewnością przyczyni się do jeszcze pełniejszej integracji lokalnej społeczności, poprawi wizerunek tej miejscowości w oczach coraz większej liczby pielgrzymów i turystów nawiedzających to przepiękne miejsce.

V. Przedsięwzięcia, których realizacja uzależniona jest od instytucji wyższego szczebla

1. Modernizacja dróg i remont chodników

Mieszkańcy postulują objęcie tym zadaniem wszystkich dróg na terenie miejscowości. Zwracają uwagę na konieczność budowy nowego mostu. Opowiadają się również za ograniczeniem możliwości przejazdu przez miejscowość ciężkich samochodów transportowych poprzez budowę obwodnicy.

2. Budowa kanalizacji sanitarnej

- teren sołectwa Rudy

3. Szkolenia i pobudzanie świadomości mieszkańców

Ważne tematy, których maja dotyczyć szkolenia:

- rozwój bazy turystycznej.
- ekologia.
- segregacja śmieci.
- czystość posesji.
- odnawialne źródła energii.

VI. Harmonogram planowanych przedsięwzięć

1. Arkusz planowania krótko terminowego (2010 r. – 2014r.)

Plan Odnowy Miejscowości Rudy

Lata 2010 - 2017

Lp.	Nazwa zadania.	Planowany termin realizacji.	Szacunkowy koszt w tyś. PLN	Uwagi.
1.	<i>Zagospodarowanie terenu - etap I budowa ciągów komunikacyjnych na terenie Zespołu.</i>	<i>III kw 2011 – III kw 2012</i>	<i>616.100,00</i>	
2.	<i>Zagospodarowanie terenu – etap II budowa ciągów komunikacyjnych od strony błoni, zagospodarowanie małą architekturą.</i>	<i>IV kw 2013 – III kw 2014</i>	<i>329.400,00</i>	

2. Arkusz planowania długo terminowego(2015-2017r.)

Lp.	Nazwa zadania.	Planowany termin realizacji.	Szacunkowy koszt w tyś. PLN	Uwagi.
1.	<i>Odbudowa bazy rekreacyjno-sportowej ośrodka „Buk” na potrzeby wiejskiego centrum sportu i rekreacji.</i>	<i>II kw 2015 – IV kw 2015</i>	<i>799.100,00</i>	
2.	<i>Budowa bazy turystycznej</i>	<i>I kw 2017 – IV kw 2017</i>	<i>256.200,00</i>	
3.	<i>Budowa nowej drogi gminnej</i>	<i>2 kw. 2014 – III kw 2015</i>	<i>3745400,00</i>	

VII. Zarządzanie i promocja

Za realizację Planu Odnowy Miejscowości Rudy odpowiedzialna będzie Rada Sołecka sołectwa Rudy wraz z Sołtysem oraz Burmistrz Miasta Kuźnia Raciborska.

Rada Sołecka będzie na bieżąco monitorować realizację planu i raz do roku składać sprawozdanie mieszkańcom sołectwa z realizacji Planu oraz wnioskować o ewentualne zmiany w Planie.

Rada Sołecka będzie również gromadzić, selekcionować i opracowywać wszelkie informacje dotyczące realizacji Planu Odnowy Miejscowości, będzie również odpowiedzialna za jego promocje na terenie miejscowości.

Za promocję na terenie Gminy i poza nią odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta Kuźnia Raciborska.

Plan Odnowy Miejscowości Rudy musi dla swej ważności uzyskać akceptację Rady Miejskiej Kuźnia Raciborska.

VIII. Zgodność Planu z dokumentami wyższej rangi

Przedstawiony powyżej Plan Odnowy Miejscowości Rudy spójny jest z następującymi dokumentami:

Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego dla sołectwa Rudy,
Strategią Rozwoju Powiatu Raciborskiego,
Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015.

